

HALLO HALLO

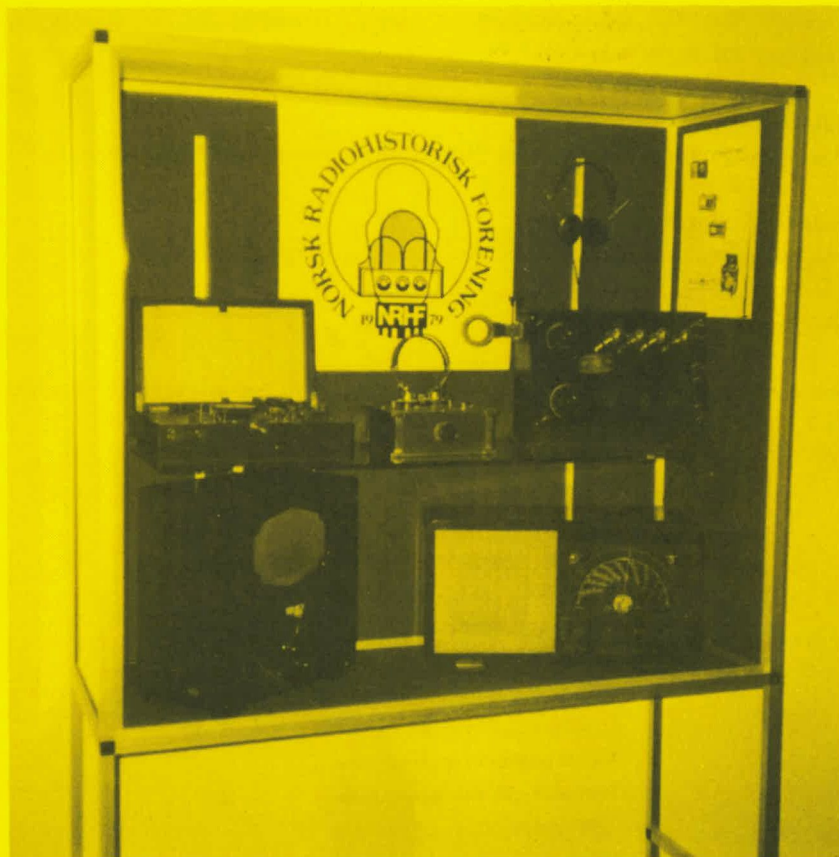
MEDLEMSBLAD FOR NORSK RADIOHISTORISK FORENING

Løssalgspis kr. 15,- — Årsabonnement kr. 100,-

NR. 1/89

5. ÅRGANG

MARS 1989

Resultatet av konkurransen vår i monter på
Teknisk Museum.

HALLO HALLO

MEDLEMSBLAD FOR NORSK RADIOHISTORISK FORENING

Redaksjon: Tore Moe, Københavngt. 15, 0566 OSLO 5.

NRHF's styre:

Formann: Tore Moe, Kasserer: Nils Mathisen, Styremedlemmer: Tor van der Lende og Alf Bjerk Danielsen.

Katalogkomite:

Bjørn Lunde, Tor Martinsen, Jon Osgraf, Rolf Otterbech, Trygve Berg

Materialforvaltere:

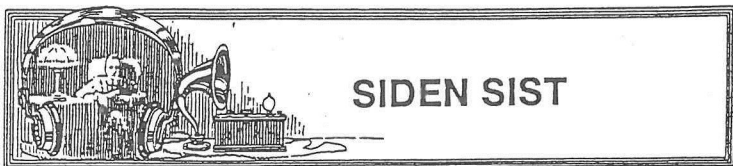
Jon Osgraf og Jens Haftorn.

NRHF's postgiro: 2 36 02 79.

Neste nr. kommer ut ca. 12. mai. Deadline for stoff og annonser er 20.april.

INNHold:

Siden sist	s. 3-4
Referat fra generalforsamlingen	5-6
Krystaller til Olga prosjektet	6
Regnskap, budgett	7
Lover for NRHF	8
Planlagte aktiviteter for 1989	9
An Orkeney Wireless Museum	10-11
Amplitudemodulasjonen lever fortsatt på amatørbandene	12
Glødespenning til Torn.E.b eller lignende tysk radioutstyr	13-14
Vi banker på hos: Kent Karlson	15-18
Tors hjørne	19-20
Olga Prosjektet	21-30
Annonser	31

SIDEN SIST

Selv om det nå er et godt stykke ut i 1989 er dette første nr. av Hallo Hallo, og jeg benytter sjangsen til å ønske alle et godt nytt år.

Vi har allerede hatt to møter, begge på Teknisk Museum. Det første ble holdt 26.1 med vinterens store konkurranse. Medlemmene ble bedt om å ta med sine beste apparater. Og en riktig gedigen samling ble det, med 30-40 apparater i fem klasser. Det ble kåret en vinner i hver klasse + en "best in show". De fem vinnerne ble:

Tor Martinsen, hjemmebygget krystallapparat fra ca. 1930, Arnfinn Manders, 4-lampers mottager fra Norsk Radioindustri A/S, ca. 1925, Nils Mathisen, Radionette R5, 1933, Tor Marthinsen (igjen), Radionette B-modell, 1947 og Alf Bjerk Danielsen, Marconi Decrimeter, ca. 1913.

"Best in show" ble Radionette R5 eid av Nils Mathisen.

Apparatene står nå utstilt i et glassmonter på museet ved siden av auditoriet i kjelleren. Samtidig ønsker vi Nils Mathisen, som var Generalforsamlingen er også overstått. Referat fra denne finnes litt lenger bak i bladet. Årsberetning og regnskap for 1988 ble godkjendt. Budgett for 1989 ble også godkjendt med en liten teknisk justering av to poster. (bladutgifter og katalogutgifter ble slått sammen). Det betyr at generalforsamlingen godkjendte den foreslåtte kontingentforhøyelse til kr. 200,-. Dermed vil alle medlemmer fra nå av få vedlagt katalogarkene etter hvert som de kommer ut. (40 er planlagt i år). De første 8 følger med dette nr. Vi går ut fra at de fleste ønsker å kjøpe de 20

arkene som ble gitt ut i -88. Arkene koster kr. 3,- pr. stk., og ved å legge kr. 3x20=kr60 til kontingenten (altså totalt kr. 260,-) fåes arkene fra -88 ettersendt. Men dette er selvsagt opp til hver enkelt. Men ordinær kontingent er altså nå kr. 200,- for personlige medlemmer, og kr. 350,- for firma-medlemmer. DETTE BES BETALT SÅ SNART SOM MULIG PÅ VEDLAGTE POSTGIROBLANKETT (medlemskort). Vi ber også om at telefonnr. på jobb og privat, interesseområde, ev. amatør-signatur føres opp på baksiden av blanketten. Dette er opplysninger vi ønsker å føre inn i medlemslista som kommer i neste nr. Hvis noen ikke ønsker sitt navn offentliggjort der, så indiker det på blanketten. Angående lovendringer, valg og lokalekomite, så se referatet. Vår mangeårige kasserer, Haakon Haug, trakk seg av personlige grunner fra sitt verv, og styret retter en stor takk til han for hans innsats.

Samtidig ønsker vi Nils Mathisen, som var sporty nok til å si ja på stående fot, velkommen som ny kasserer.

Lokale.

På budgett ble det vedtatt å avsette kr. 20.000,- til bruk til lokale. Et leieforhold kan komme på tale og en lokalekomite ble nedsatt (se referatet).

Imidlertid er det kommet optimistiske signaler fra Teknisk Museum om at vi sannsynligvis vil kunne få tildelt en 1/4del av museets tilfluktsrom (50-60 m²). Dette må innredes med skillevegger, reoler etc,

samt at det vil få en egen inngang utenfra, uavhengig av museets åpningstider. For for- eningen ville dette bli en ypperlig løsning, hvor vi kunne ha arkiv, bibliotek, salgs- materiell etc direkte tilgjengelig også når vi har ordinære medlemsmøter. (disse holder vi jo vegg i vegg i undervisningsrommene eller auditoriet i museets kjeller). Vi kommer med det første til å ha et nytt møte med museets ledelse for å få avklart detaljene; økonomi etc. Stillingen er med andre ord meget lys.

Stoff til bladet.

Denne gangen blir bladet naturlig nok preget av generalforsamlingen. Ellers er det faktisk 10 sider om Olga og Olga-relaterte saker denne gang. Vi har fått bidrag fra Richard Folgen, Erling Langemyr og Stein Torp. Flere artikler fra Louis Meulstee i Holland ligger og venter og vil bli tatt med i senere nr. etter hvert som vi får oversatt dem. Tom Valle har sendt oss en ny stor artikkel om trebehandling som vil komme neste gang. Ellers etterlyser vi mer stoff om kring- kastingsmottagere, radiofabrikker, rør, transistorer osv. Noen synes kanskje det blir for mye krigs- radio og militært stoff, så derfor kom med stoff slik at bladet blir mest mulig balansert.

Vinneren av "julekonkuransen", innsending av serienr. for Radionette- apparater til katalogkomiteen:

Peder Grøsle.

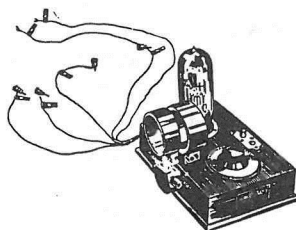
Han får tilsendt en Kolberg/Skagmo.

NESTE MÖTE

Neste møte holder vi

Torsdag 30. mars, kl. 1900

som vanlig på Teknisk Museum i kjeller- en. Det blir en skryte/bytte/kjøp/ salg-kveld. Altså: ta med ting du vil gjøre noe av det som står ovenfor med og kom !

LOEWE Lokalmottager

med 1 trippelrør og 2 spoler
Kr. 75.-

Fra Norsk Radio, 1927.

Jørgen Fastner i Trondheim har sendt oss en rørliste fra SVEBRY ELECTRONICS, Box 120, S-54123 SKÖVDE, Sverige. De selger mange billige, ubrukte radiorør.

Jørgen har også netopp vært i England og besøkte da Vintage Wireless Museum hos Gerald Wells. Med seg hadde han en Kolberg/Skagmo-radio i gave fra NRHF. Så nå har de også et norsk produkt der borte.

En av K/S-radioens fedre, Kurt Roger Skagmo dukket foresten uventet opp på et av våre siste møter. Meget hyggelig og interessant!

Tore Moe

REFERAT FRA GENERALFORSAMLINGEN 23/2-89

Det var 32 medlemmer tilstede. Formannen Tore Moe ønsket alle velkommen, og leste opp en hilsen til forsamlingen fra vårt Engelske æresmedlem, John Brown. Dermed ble generalforsamlingen erklært åpnet. Punkt 1 på sakslisten var årsberetningen. Denne ble gjennomgått og det ble endel spørsmål fra salen. Et viktig spørsmål var om det finnes noen liste over foreningens gjennstand-er. Dette er som kjent et sårt punkt, da vi på grunn av lagerproblemer ikke har fått lagd noen samlet oversikt. Dette håper vi det kan bli en løsning på så snart vi får et egnet lokale. Deretter ble årsberetningen godkjent.

Punkt 2. Kasserer Haakon Haug gjennomgår og redegjør for fjor-årets regnskap. Det kommer endel spørsmål fra salen ang. medlemsavgift til Teknisk Museum, leie utgifter for møtelokale, som ofte beløper seg til 7-800.-kr.pr.kveld. Det regnes timelønn for museets vakt, samt lokale avgift. Jan Wiig fra museet ga en grei forklaring på dette, som skyldtes museets dårlige økonomi og manglende bevilgninger i fjor. Revisor Trygve Berg godkjente deretter regnskapet. Det gjorde også forsamlingen.

Punkt 3. Kontingent-budsjett. Kasserer går gjennom dette års budsjett. Spørsmål fra salen ang. pris på katalogark, medlemsavgift og forslag om å slå sammen blad utgifter og katalog ark til en post på regnskapet. Forslag fra styret om å heve medlemsavgiften til kr.200.-pr.år, og dette begrunnes med at alle får katalogarkene tilsendt. Forslag fra salen om reduksjon til kr.150.-

Det ble holdt avstemning, og 3 stemte for kr.150.- .29 stemte for kr.200. som derved ble vedtatt.

Punkt 4. Lovedringer. Vi ønsket å utnevne en valgkomite, og dette må da inn i lovene under punkt 4.4. Det kom forslag fra salen om å se over og modernisere lovene. Dette skal vi se litt nærmere på.

Punkt 5. Valg. Kasserer Haakon Haug opplyste uten å ha informert styret på forhånd at han av private grunner ønsket å trekke seg fra styret og kassererjobben. Han hadde 1 år igjen av sin periode som kasserer. Etter en høringsrunde i salen fikk vi valgt en ny kasserer, og det ble Nils Mathisen som ble klappet inn.

Formannen beklaget Haakons avgang, og styret takker Haakon for mange års innsats og samarbeid.

Ellers var 2 styremedlemmer på valg. Tor van der Lende og Alf Bjerk-Danielsen. Det ble gjenvalg med akklamasjon, og vi takker for tilliten. Da foreningen etterhvert har fått en god del matriell på lager, var det ønskelig å ansette en materialforvalter til. Jens Haftorn ble gjenvalgt for et år til, og Jon Osgraf ble valgt for to år. Trygve Berg ble gjenvalgt som revisor.

Det ble nedsatt en valg komite, og her ble Tor Martinsen og Arnfinn Manders valgt.

Punkt 6. Lokale komite. Det ble nedsatt en lokale komite som skal ta seg av problemene om forenings lokale/lager lokale. Her fikk vi Jan Wiig, Jon Osgraf og Årstein Risan. Styret vil forøvrig rette en stor takk til Jon for hans alltid store velvilje til å ta i et tak når det gjelder å sjau og hente inn matriell som foreningen får. Han har også skaffet det midlertidige lagerlokale vi for tiden disponerer på Soria Moria.

Punkt 7. Tore redegjorde for årets møter, og planlagte aktiviteter. Etter dette tok vi kaffe og kaker, og praten gikk enstund livlig.

Punkt 8. Eventuelt. Tore leste opp etpar inkomne brev, som støttet styret i deres arbeide.

Så fikk vi en diskusjon ang. radiosettene ANGR9, som foreningen har kjøpt, og videresolgt til medlemmer. Forhandlinger foregår med Televerket om bruken av disse. En redegjørelse om resultatet vil komme senere.

Vi fikk også en diskusjon ang. radiotrafikken med disse settene. Endel uenighet ang. bruken av settene mellom de lisensierte radioamatørene og de som har sett uten å være amatør. Det ble en viss enighet til slutt.

Så fikk vi en redegjørelse av Hilding Sponberg fra Gjøvik ang. et årvissst arrangement som Gjøvik gruppa av NRRL ønsket å få NRHF til å stille med deltakere til. Han fikk opplyst endel navn som han skal jobbe videre med.

Tore leste opp et brev fra Per Wium i RLL med spørsmål om NRHF ønsket å delta på RLL's utstilling til sommeren. Det er da ønskelig fra NRHF'S side å stille med medlemmenes egne gamle radioer. Vi må da også stille med en bindende vakt liste av medlemmer som kan være på utstillingen og spre info om NRHF til besøkende som stort sett er radio og tv forhandlere. Vi fikk foreløpig 5 stk. som meldte seg, men dette kan være litt lite, så hvis noen andre har lyst og anledning til å delta, enten på dagtid, kveldstid eller lørdag/søndag, så gi styret beskjed. .
Og da var vi endelig ferdige med årets generalforsamling, og kunne uhemmet kaste oss over loddsalg og prat.

Tor van der Ende

KRYSTALLER TIL OLGA PROSJEKTET av LA2ID, Arnfinn M. Manders

Den frekvensen som i dag benyttes av antikknett, 3.508 MHz, ligger innenfor den delen av 80m båndet som ønskes reservert for DX kjøring. På grunn av dette vil antikknett fra 1.5.1989 flytte til 3.513 MHz. De som ønsker krystaller for denne frekvensen kan sende meg en bankgiro for kr. 80 til konto 6219.11.37146 så kommer krystallet i posten så lenge beholdningen rekker. Jeg har 8 stk. på lager. Etter det blir det 6-8 ukers leveringstid.

BRITISH VINTAGE WIRELESS SOCIETY.

Vår søsterorganisasjon i England planlegger et stort internasjonalt "vintage wireless" møte ved og i London 24-26. juni i år. Det blir besøk på Science Museum, garden-party hos Gerald Wells i hans Vintage Wireless Museum, tur til Harpenden og BVWS's store auksjon. Det blir også tid til foredrag i interessante emner. På mandag 26.6 blir det arrangert besøk til Marconi Company, Chelmsford. De som kunne tenke seg å ta turen dit kan kontakte redaksjonen for nærmere opplysninger angående påmelding.

RESERVEDELER TIL KOLBERG/SKAGMO-RADIOEN.

Det viser seg at en del av disse radioene mangler noen av rørene. Foreningen har de fleste av disse på lager og de som har kjøpt radio kan bare kontakte oss og få erstatningsrør gratis. På B2-modellen har pot-metret røket på noen. Også her har vi reserve. Vi har også noen tomme skall, d.v.s. radiokasser uten innmat. Skader oppstått under postforsendelsen o.l. kan vi der for hjelpe til med.

REGNSKAP 1988, BUDGETT 1989

Driftsregnskap for 1988

Inntekter:		Budsjett 88	Budsjett 89
•Kontigenter	29.310,00	19.600,00	60.000,00
•Auksjon	6.264,20	4.000,00	6.000,00
Utlodninger	2.860,10	2.000,00	5.000,00
•Salg av mater.	27.767,30	2.000,00	48.000,00
Kaffesalg			1.000,00
Videoutleie			1.000,00
Seminar			2.000,00
Diverse	2.344,00	0,00	0,00
Katalog	3.095,00	0,00	0,00
Sum inntekter	71.640,60	27.600,00	123.000,00
Kostnader:			
• Porto	9.147,10	7.000,00	20.000,00
Rekvisita	8.170,32	500,00	3.500,00
Trykksaker	1.019,80	2.000,00	3.000,00
NTM	0,00	1.000,00	
Annonser	189,00	1.000,00	1.000,00
Møteutgifter	3.495,30	2.500,00	1.000,00
Kjøp av mater.	14.917,00	5.000,00	20.000,00
Lagerleie	712,00	700,00	800,00
Diverse	0,00	500,00	4.200,00
Bladutgifter	12.615,40	11.000,00	17.500,00
Katalog	7.490,20	0,00	25.000,00
Møtelokaleleie			4.000,00
Litteraturkjøp			5.000,00
Lokaleutgifter			20.000,00
Sum kostnader	57.756,12	31.200,00	125.000,00
Driftsresultat	13.884,48	-3.600,00	- 2.000,00
Finansinntekter			
Renter	4.484,15	1.000,00	3.000,00
Overskudd	18.368,63	-2.600,00	+1.000,00

Ballanse pr. 31.12.1988

Eiendeler:		Gjeld Egenkapital:	
Kontanter	880,50	Egenkap. 31.12.87	36.884,92
Postgiro	13.470,36	Overskudd	18.368,63
Bank	45.277,69	Kreditorer	4.375,00
Sum omløpsm.	59.628,55	Sum egenkapital	59.628,55

H. Høy *Tore*

LOVER FOR NRHF

Vedtatt på generalforsamling 1980, sist revidert på generalforsamlingen 23.2.89.

Kap. 1 Navn og formål.

Norsk Radiohistorisk Forening, forkortet NRHF har til formål å:

- 1.1 Etablere kontakt mellom personer med interesse for radiohistorie.
- 1.2 Fremme almen interesse for radiohistorie og bidra til bevaring av radioteknisk utstyr.
- 1.3 Restaurere og bevare eldre radiourstyr samt beslektede gjenstander.
- 1.4 Registrere eldre norsk radiohistorie og televirksomhet.
- 1.5 Bevare eldre radiohistorisk litteratur og arkiver.

Kap. 2 Medlemskap.

- 2.1 NRHF er åpen for alle som har betalt kontingent for inneværende år.
- 2.2 Medlemmer kan ikke handle på foreningens vegne uten samtykke fra styret eller generalforsamlingen.

Kap. 3 Styre.

- 3.1 Styret består av formann, kasserer, sekretær og et styremedlem.
- 3.2 Styremedlemmene velges for to år ved generalforsamlingen.
- 3.3 Ved stemmelikhet har formannen dobbeltstemme.

Kap. 4 Tillitsvalgte utenom styret.

- 4.1 Generalforsamlingen velger revisor for et år av gangen.
- 4.2 Generalforsamlingen velger to materialforvaltere for to år av gangen.
- 4.3 Materialforvalternes oppgaver er å holde rede på foreningens eiendeler.
- 4.4 Generalforsamlingen utnevner valgkomite for et år av gangen. Valgkomiteen skal foreslå kandidater til styret og tillitsvervene for neste års generalforsamling.

Kap. 5 Fimarepresentasjon.

- 5.1 Fra firmamedlemmer kan opp til tre personer møte på foreningens arrangementer.

Kap. 6 Generalforsamling.

- 6.1 Generalforsamlingen er foreningens høyeste myndighet og avholdes hvert år innen utgangen av februar måned. Innkalling skjer med to ukers varsel.
- 6.2 Hver av de fremmøtte har en stemme. Firmamedlemmer har en stemme.
- 6.3 Lovendringer krever to tredjedels flertall på generalforsamlingen.
- 6.4 Generalforsamlingen fastsetter budgett og godkjenner regnskap.

Kap. 7 Organisasjon.

- 7.1 NRHF er tilsluttet Norsk Teknisk Museum og medlemmene har gratis medlemskap der.

Kap. 8 Kontingent.

- 8.1 Generalforsamlingen fastsetter hvert år kontingenten for personlige medlemmer og firmamedlemmer.

Kap. 9 Oppøsning og opphør.

- 9.1 NRHF kan oppløses av generalforsamlingen ved 2/3 flertall.
- 9.2 Foreningens midler tilfaller i så tilfelle Norsk Teknisk Museum.

PLANLAGTE AKTIVITETER FOR 1989
av Tore Moe

Torsdag 30.3

Førstkommende møte. Se s. 4.

Lør/søndag 22-23.4

Busstur til Alexandersongeneratoren i Grimeton v/Gøteborg? Foreløbig vet vi ikke om dette blir noe av, det avhenger av interessen. Vi må nok basere det på en overnatting. Meld din interesse for styret hvis du vil bli med.

Torsdag 27.4 kl. 1900.

Medlemsmøte på Teknisk Museum. Det blir en "radioundervisningskveld" hvor vi vil holde foredrag om et radioteknisk emne. Førstemann ut blir Arnfinn Manders med gjennomgang av radiorøret og dets virkemåte.

Lør/søndag 27-28.5

Auksjon og loppemarked på Teknisk Museum. Hovedauksjonen (bare for medlemmer) holdes lørdag fra kl. 1200. Vi ønsker å sende ut en så omfattende liste som mulig på forhånd og ber de som skal selge noe, melde fra til styret innen 20. april. Gjenstandene må være radio/elektro/phono-graf/gramofon-relatert og av en viss alder og kvalitet. Oppgi fabrikkmerke, modell, årgang og tilstand. Det vi ikke rekker å selge på lørdag tar vi på søndag hvor auksjonen starter kl. 1300. På søndag blir det for øvrig loppemarked på vanlig måte.

Lørdag 3.6

Field-day med LAID. Denne gang møtes vi på Grefsenkollen ved Oslo, medbringende Berit-sett + mye annet "antikt" sender-

og mottagerutstyr.

Tids- og frekvensplan:

0700 - 0900 UTC 3.513 MHz

1000 - 1200 UTC 14.055 MHz.

Det blir også et AN/GRC-9 nett på 3.820 MHz. Nærmere opplysninger kommer i neste nr.

Torsdag 31.8

Auksjon m/svømmebasseng og badstu hos Rolf Riise, Kongeveien 50, 2380 Brumunddal.

Torsdag 28.9

Medlemsmøte, program ikke bestemt.

Lør/søndag 14-15.10

Seminar. TV-historie har vært foreslått, men dette er ikke bestemt.

Torsdag 26.10

Medlemsmøte, program ikke bestemt.

Torsdag 30.11

Julemøte m/miniauksjon.

Radio efter yrke.

[Radiolyssnaren]

AN ORKENEY WIRELESS MUSEUM : GM8 BFG
by John Brown, G3EUR

On April 13th of 1987, James MacDonald, GM8 BFG joined the list of Silent Keys, leaving to the Wireless and Antique fraternity a Museum of a rare kind, which he had built up over many years of devoted enthusiasm.

About 350 items reflect not only the development of wireless from the Crystal set through the War years up to the dawn of the Transistor era, but the local history of a community apart from the main stream as radio amateurs and vintage wireless collectors know it. In a well written 44-page book describing the collection, there is also a history of the men who built wireless sets for the Orkney Islanders in the early days when most sets were home-made, and of the special role of the Island in war-time as a Naval and RAF base.

Of special interest is the 'Wartime Comms at Scapa Flow' section which includes as centre-piece a Signals switching unit from the Fighter Sector Ops.Room. VHF T1131/R1132 and HF T1087,R1155 of the RAF, 18 and 19 Army sets,with the 17 set used in the thirty-odd A.A and Coast Defence sites in the area,the Naval B28, all with their ancillary items, with the GPO section which includes Radio link gear, some hand made from Eddystone components, make a comprehensive picture of the war-time role of radio, made more interesting by log-books and documents.

An American DF set and a Type B 3MkII suitcase set add interest, while the civil section includes many of the sets made locally as well as commercial sets and components.

Some Amateur radio history includes that of GM3 CCK, Jack Twatt, who with his brother James built many sets including the first TV set, a Baird design, receiving a picture on the Medium waves in 1931. Others of the dozen Amateurs in the area, and craftsmen enthusiasts including a tin-smith and a watch-maker, have made contributions to building and maintaining not only domestic wireless, but Hospital and Hotel and Public-address systems.

The Museum is being continued in its tradition by James' son, Peter who is a Printer by trade, but now coping with correspondence, books and "woodworming" as well as cataloging the collection, while Grandma, at 80, continues the care, cleaning and dusting as well as reception of visitors which has been her role for many years.

Any visitor to the Orkneys should set aside a day for the enjoyment of this little treasure house in Church Road, in the southern island, St. Margaret's Hope.

John, G3EUR

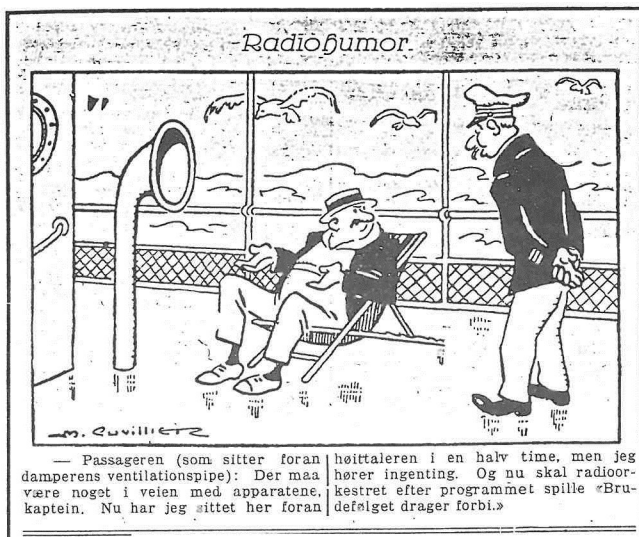
BOK: CLANDESTINE WARFARE.

Vi har noen få eksemplarer av boken: Clandestine Warfare, weapons and equipment of SOE & OSS, by James Ladd and Keith Melton.

Denne selges for kr. 200,- + ev. porto.

VIDEOOUTLEIE

Vi minner om at NRHF har ganske mange videoer fra BBC's programmer om SOE og hemmelig krigføring

Fra Hallo Hallo nr. 29, 1926.

AMPLITUDEMODULASJONEN LEVER FORTSATT PÅ AMATÖRBÅNDENE ! av LA2FL, Magne Överbö

Jeg har i lengre tid visst at det i noen land finnes radioamatører som ikke har gitt opp å kjøre AM i disse SSB- og "PACKET"- tider. Jeg har jaktet på slike stasjoner, men har ikke lyktes å finne de siden holdpunktene er sparsomme.

Dette, inntil for et par uker siden da jeg for alvor begynte å granske øvre del av 10- meteren.

Jeg er så heldig og ha byttet til meg en mottaker Ukw. E.e og tilhørende sender 10 W.S.c som er bygget i 1943 og beregnet for bruk i tyske tanks. Senderen har jeg ikke laget spenningsdel til ennå, men mottakeren var det lett å få liv i, siden 12 v. glødespenning og 130 v. høyspenning er kulant.

Det er ikke beatoscillator på Ukw.E.e, så den er beregnet på å ta imot AM og modulert telegrafi (som 10 W.S.c avgir).

Vi er, som kjent, inne i en tid hvor 10- meteren er åpen stort sett hver dag. Utpå ettermiddagen kommer USA meg et godt inn. Det var en slik ettermiddag at jeg sveivete over 29 MHZ og fant lesbare signaler på telefoni. Hva var dette? Piratradiotrafikk? Men nei, dette var ekte saker! Sannelig så var det W- stasjo-

ner slik som man sikkert opplevde å høre dem i 50- og 60-årene. Etter å ha fulgt med i noen dager, snapnet jeg opp at de virkelig bruker gamle AM-rigger stort sett fra 50- årene. En tanke slo ned i meg: Dette er vel gode nyheter for oss gutta i NRHF!-For oss som sammen med de gamle kassene føler oss hensatt til årene rundt 1950.

Lørdag den 10. desember mottok jeg følgende på 29.103 MHZ:
"CQ EUROPE - CQ ON TEN, ON BEUTIFUL AM. HERE IS W1GAC. PLEASE ANSWER BEFORE I LIVE UP!!!"

Tiden ble notert til 15.05 UTC, og han var meget sterk med nydelig modulasjon, slik som bare AM låter i en god AM- mottaker!

Jeg ble veldig lei meg for at jeg ikke hadde 10 W.S.c klar til bruk. Men jeg håper at ved å skrive om dette i "HALLO-HALLO" kan vekke interessen hos radioamatører som er så heldige å ha tatt vare på krigsradioutstyr som dekker dette frekvensbånd, eller aktuelt amatørutstyr fra tidlig i 60- årene. Dessverre så er det noe "splatter" fra SSB stasjoner rundt 29 MHZ, men allikevel så er det en nokså rolig del av båndet. Når forholdene er gode til USA, burde det la seg gjøre å komme i kontakt med disse stasjonene med en enkel dipol-antenne og beskjedne effekt. Det er ialletall mitt mål. Lykke til!
(frekvensangivelse: 29.0 - 29.1)

GLØDESPENNING TIL Torn.E.b. ELLER TIL LIGNENDE TYSK RADIOUTSTYR av Magne Överbö

En rekke av tysk mottaker- og senderutstyr som ble fabrikkert i årene 1937 - 1944 inneholder radiorør som er direkte glødet. Dette er hovedsakelig bærbart materiell hvor lavt strømforbruk spillte en vesentlig rolle.

En velkjent gjenganger blant de mange rørtyper, er RV 2 P 800. I følge "TABELLE der WEHRMACHTRÖHREN" skal dette røret ha 1.9 volt glødespenning. Man bør ikke falle for fristelse til å overstige denne spenningen for å få en "sprekere" mottaker. Plutselig sier det "pling" i hodetelefonene, og glødetråden er brent av. I året 1989 vokser RV 2 P 800 ikke på trær! 1.9 volt bør holdes for at vi kan ha glede av å bruke dette enestående radioutstyret i flest mulige år framover (En nærliggende tanke: Når forsvinner vakumet i disse rørene?) Og videre så skal 1.9 volt være en meget "ren" likespenning. Originalt ble en akkumulator brukt. Dersom noen av oss har en slik en, er den neppe særlig brukbar nå. (2B 33 og 2B 38 var vanlige). Noe tilsvarende i handel til overkommelig pris, finnes meg bekjent ikke. Anodespenningen som skal være 90 volt, lar seg lett lage ved å bruke en nett- trafo fra en ellers kassert gammel "stue-radio". Man likeretter og filtrerer på vanlig måte og deretter setter ned spenningen v.h.a. en fallmotstand.

Så til saken: GLØDESPENNINGEN. Nevnte nett- transformator har som oftest en eller to lavspenningviklinger. Til vårt formål er alle spenninger mellom 4 og 7 volt brukbare. Videre så må vi ha en likeretterbro beregnet for lave spenninger slik at den lar seg belaste med et par ampere. Elektrolyttkondensatoren kan ha verdien 4000 μ F og 40 volt.

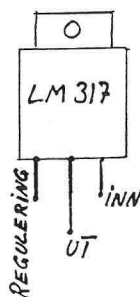
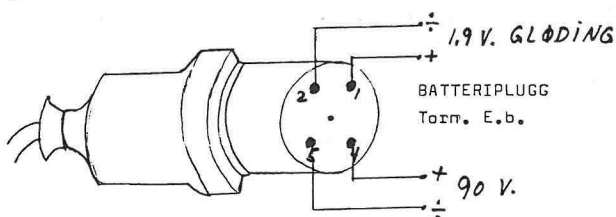
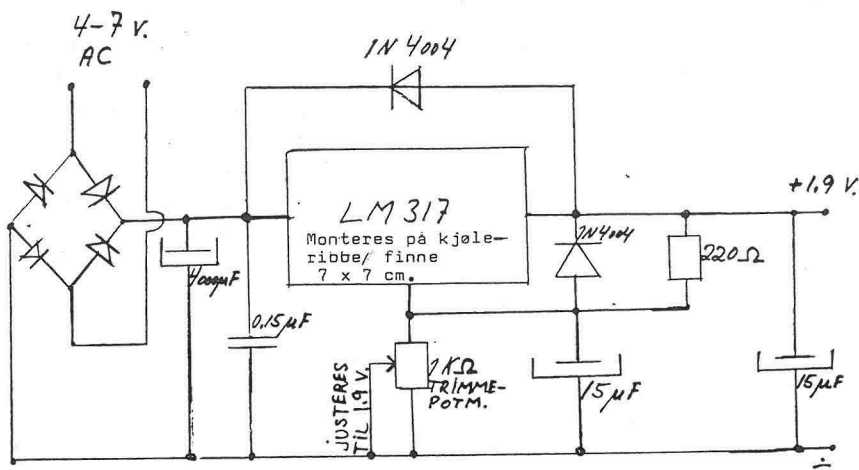
Nå er det på tide å innskyte at denne likeretteren som jeg holder på å beskrive, hverken er konstruert eller laget av meg selv!

Jeg la problemet fram for en kamerat av meg på Kongsberg, Hans Kise, LA1TCA. Kort tid etter så sendte han det ferdigbyggede resultatet til meg pr. post. Det eneste som jeg hadde å gjøre, var å finne fram en transformator. Jeg var noe skeptisk til om spenningen var "ren" nok og om regulatoren laget støy på min Torn E.b. Men min skepsis glemt jeg fort da resultatet ble over all forventning! Spenningen er like "ren", som om den skulle komme fra et batteri.

Jeg kontaktet ham nylig for å spørre om han hadde noe imot at jeg lot skjemaet til "vidunderet" offentliggjøre i "HALLO-HALLO". Det hadde han ikke.

Siste hånd på verket er å justere regulatoren til 1.9 volt. Dette gjøres enkelt med en skrutrekker og et voltmeter. Hvis man ønsker det, kan man før regulatoren ta ut en ikke- regulert spenning (6 - 9 volt) som kan drive en liten transistorforsterker for å rå lavfrekvens nok til en lavohmig høyttaler! Lykke til!

FILTRET OG REGULERT GLØDESPENNING FOR TYSK MOTTAKER Torn. E.b.

Denne oppstilling tåler ca. 1 amp. belastning. Ønsker man å drive f. eks. en K.w.E.a. (som jeg dessverre ikke har!) eller en Torn.Fu.B1, må skjemaet modifiseres og tilpasses deretter.

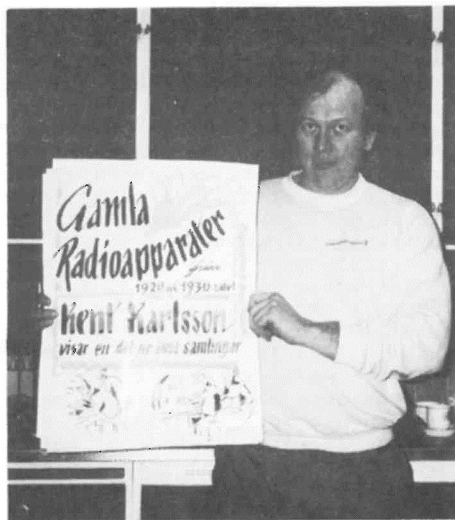
RADIO-GLOBETROTTERE

(Radio World)

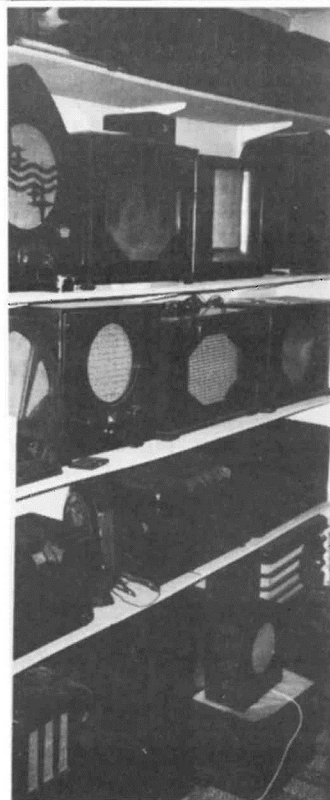
Fra "Norsk Radio" nr. 11, 1927.

VI BANKER PÅ HOS:
Kent Karlson, Sverige
av Tor van der Lende

Da jeg besøkte Dejeffors radiomuseum i sommer, fikk jeg navn og adresse til en svensk radiosamler som hadde vært der på besøk. Museet hadde nemlig en gjestebok. Samleren het Kent Karlsson, og da vårt forrige medlemsblad var trykket, sendte jeg ham et eksemplar og fortalte litt om foreningen vår. Det tok ikke lang tid før jeg fikk et brev tilbake, og med det fulgte en svensk hundrelapp og spørsmål om han kunne bli medlem. Som sagt, så gjort. Han fikk endel tidligere blader tilsendt, og en god kontakt var opprettet. I neste brev tilbake fulgte en liste med 10 navn og adresser på svenske samlere som også ville bli medlemmer. Og flere blir det sikkert etterhvert.

Et glimt inn i Kents kjellerstue.

Det er utrolig hva det er plass til i en matbod.

Før jul pleier kona og jeg å ta en tur til Sverige for å handle juleskinke og endel annet jule-snadder. Så også i år, men denne gang hadde jeg tatt en prat med Kent på forhånd, så opplegget ble til at vi dro til Ed for å julehandle, og etterpå til Kent for å se på hans samling, samt gjøre en byttehandel, da han på et tidligere tidspunkt hadde sagt han var interessert i å bytte til seg min Centrum med kartskala, som jeg tidligere hadde avertert i "Hallo Hallo". Jeg lastet også inn noen andre svenske radioer i bilen og dro avgårde med kona lørdag morg-en, en uke før julaften. Jeg hadde fått tilsendt et kart med huset hans inntegnet, så det var bare å kjøre etter kartet. Etter at vi hadde fylt opp resten av plassen i bilen med varer på Konsum i Ed, var vi framme etter en snau halvtimes kjøring. Vi traff faktisk på det rette huset ved første forsøk. Vi ble hjertelig mottatt av Kent, hans kone og 2 sønner.

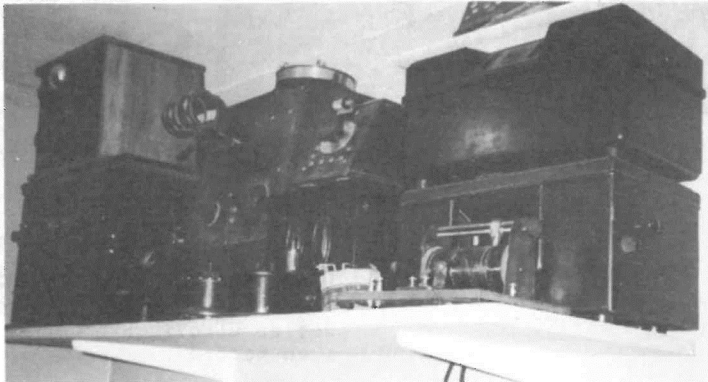
Etter en rask presentasjon og prat, fikk vi gå runden i huset og beundre Kents samling. Det er tydelig å se at de ikke måtte levere inn sine radioer under krigen slik som i Norge. Maken til samling av krystallapparater og førkrigsradioer skal man lete lenge etter.

Kent samler hovedsakelig på krystallapparater og førkrigsradioer og tilbehør. Det er omtrent det samme som jeg er interessert i. Det var virkelig mye snadder å se.

Fra kjellerstua. (snu bladet-du er ikke full.)

Vi er fortsatt i matboden.

Alle kjente og ukjente svenske fabrikker var representert, samt et stort antall hjemmelagde og byggesett-apparater.

Kent er jordbruker av yrke, og har ingen formell radioteknisk utdannelse, men under besøket la han for en dag en god porsjon radioteknisk kunnskap om kretser og koplinger, så man skulle tro at han var utdannet på dette området. Han har siden guttedagene vært interessert i radio, og har som alle oss andre plukket fra hverandre mye rart. Og det lærer man jo også en del av. Det var først på slutten av 70-tallet han begynte å samle systematisk.

Han har i dag ca. 300 apparater i samlingen sin. Han har etterhvert fått interesse for norske radioer, og da spesielt Tandberg. Kent har også en svensk amatørlicens type T. Det er ikke noe vi har i Norge men det er en såkalt teknisk lisens kun for fone, og på en spesiell frekvens.

Innimellom samlingen og jordbruket holder han på å lage en liste over svenske radioer, hva pris og modell angår (original innbyttepris). Det hadde seg nemlig slik i Sverige på 30- og 40-tallet at hvis man skulle kjøpe seg en ny radio, kunne man leveré inn sin gamle og få en på forhånd fastsatt listepreis i innbytte. Kent holder på å skrive av gamle innbyttekataloger, og i disse står nesten alt som er produsert av svenske apparater. Kanskje dette er noe for katalogkomitéen vår når de en gang blir ferdige med norske radioer?

Dessverre så går tiden så altfor fort i hyggelig lag. Vi fikk servert et alle tiders måltid mat med etterfølgende kaffe og kaker. Dette var noe som virkelig smakte etter 20 miles kjøring. Kent hadde en del dubletter av sine radioer, så jeg fikk byttet til meg en del snadder.

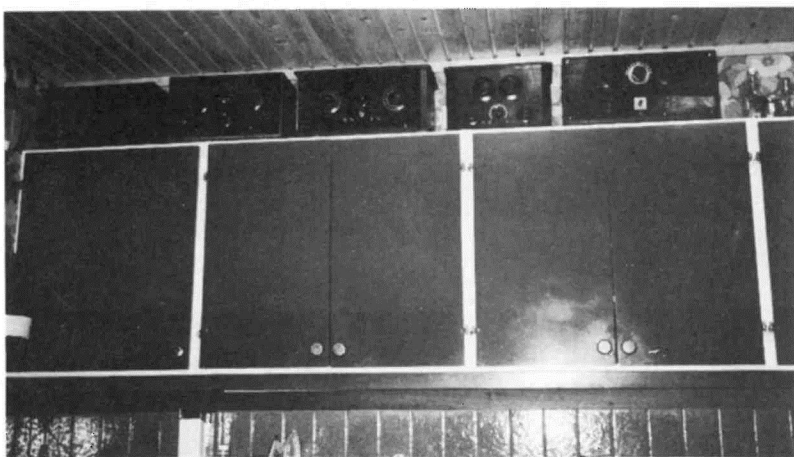
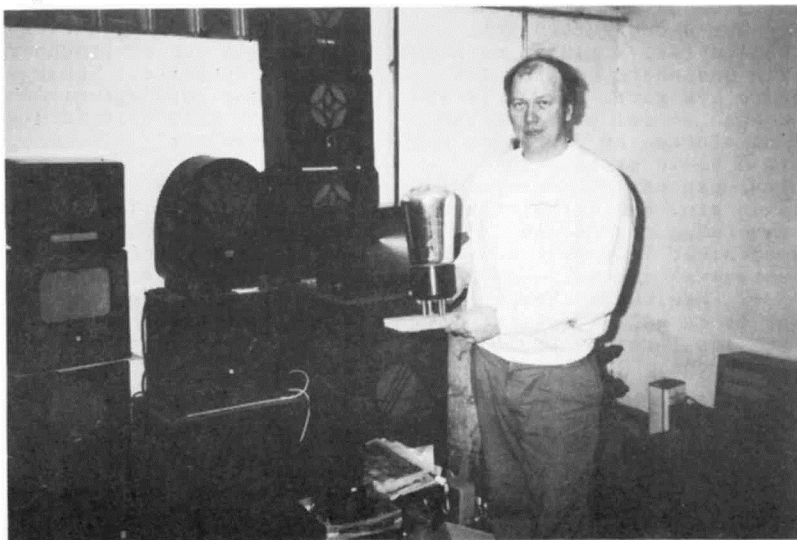

Fra vaske kjelleren. Det er heldigvis flere av oss som har plassproblemer.

Jeg fikk med meg hjem et par
krystallapparater, et AGA og et
Radiola, en Radiola(RCA) mod.3,
EN Radiola mod.30, og en mod.60,
og tilslutt en Philips 2511,
Herhjemme kjent som "Skaugum".
Vi ble enige om mere bytte senere,
men det får bli en annen historie.

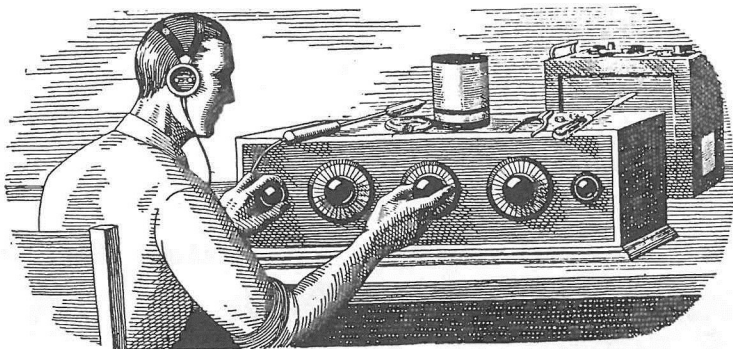
Litt av et rør, hva?
Et gammelt Philips reklamerør.

Tor van der Lende

Vis kona dette bildet av kjøkkenet til
Kent's kone, så tenker jeg det blir
slutt på gnålet om den ene kjøkkenradioen
du har stående der.

TORS HJÖRNE

Ja, hallo hallo, så er vi her igjen med en lett blanding av gammelt og nytt. Endel av det gamle kan vi idag trygt trekke på smilebåndet av. Men dengang i pioner tiden var dette blodig alvor. Se bare på dette innlegget i Norsk Radio, 1924, 25. Her har vi tydeligvis en amatør som la hele sin forskersjæl i å finne fram til de beste antenne forhold i heimen.

Meget forskjellige antenner.

Det kunde kanskje interessere «Norsk Radio»s mange læsere at høre om under- tegnede antenneeksperimenten.

En enkelttraads antenne: Musik og tale paa 3 lampes mottager (Det. og 2 LF) høres gjennom 3 rum.

1 kasserolle med vand: Musik og tale tydelig i telefonerne. Er der lodrette kanter paa kasserollen er vandmængden likegyldig, men et blikfat som er videre overst gir bedre resultat eftersom det fyldes.

En onkel paa 71 aar gir klar og hørbar musik og forstaaelig tale fra de sterkere stationer; tar man onkelen paa næsen gir det et klik i telefonen.

En onkel + en husholderske gir kraftigere musik og tale. Antennekondensatoren i fuld værdi.

En koksovn: Næsten som uten- dørsantenne.

Maleriramme, forgyldt: Litt svakere end onkelen.

Jernseng paa porcellæns- trinser: Som antennen.

Det bemerkes at med antenne, bestaaende av en onkel og en husholderske er indstillingen vanskelig, idet ialfald jeg ikke fik husholdersken til at klemme onkelen tilstrækkelig jevnt og haardt i haanden. Husholderskens kapacitet lot sig ikke beregne.

Ringeledningen var bedst som motvegt.

Sne paa et brett av træ: Svake signaler.

Is: Bedre, men svakt.

2 forgyldte malerirammer i serie er bedre end parallelt forbundne.

En kat: Denne antenne var for urolig, idet katten negtet at ha antenneklemmen paa næsen.

Ingen antenne: Meget svak musik og tale.

Det bemerkes at ovennævnte forsøk virkelig er utført.

Ærbødigst
Jacob.

Das
Radionette
NADELSORTIMENT
FÜR
PICK-UPS

S.S.S.
FÜRSTEN

RADIONETTE
FÜRSTEN
FÜRSTEN
FÜRSTEN

HERSTELLERIN:
DREI-S-WERK
SCHWABACH (BAYERN)

Ihr
Abonnement
läuft ab,
vergessen
Sie nicht,
es recht-
zeitig
zu
verlängern !!

På foregående side et lite
apropos til vår forrige artikkel
om å stjele litt fra Sheakspeare.
I 1930, i det tyske bladet "Das
Funkmagazin," dukket det opp en
reklame for gramfonfonstier
med navnet "Radionette".!!!!!!

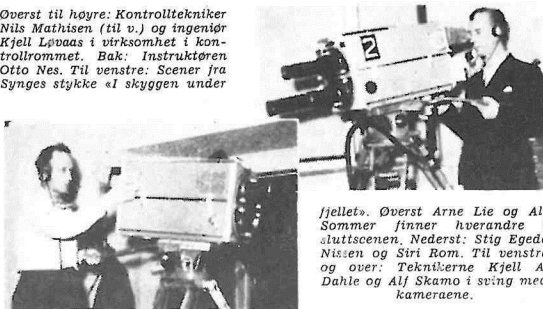
Vel, dette var alt for denne gang.
Vi savner fortsatt bidrag fra
leserne. Sett igang, og skriv i vei,
Takk for meg.

Tor van der Vende

PRØVESENDINGENE FOR FJERNSYNET

Overst til høyre: Kontrolltekniker
Nils Mathisen (til v.) og ingeniør
Kjell Løvås i virksomhet i kon-
trollrommet. Bak: Instruktøren
Otto Nes. Til venstre: Scener fra
Synges stykke «I skyggen under

fjellet». Overst Arne Lie og Alf
Sommer finner hverandre i
sluttscenen. Nederst: Stig Egede
Nissen og Siri Rom. Til venstre
og over: Teknikerne Kjell A.
Dahle og Alf Skamo i sving med
kameraene.

Her har vi sakset et klipp fra et
gammelt nr. av programbladet. året
er ikke kjent, da vi kun hadde denne
løse siden. Men som vi ser er det noen
ganske unge gutter her, og en av dem,
Nils Mathisen er faktisk en av våre
medlemmer. Heia Nils!

Som et ledd i prøvesendingen for
fjernsyn og som avslutning på kur-
sene for teknikere og programmedar-
beidere sendte Norsk Rikskringkasting
i uka 19.—24. mars en rekke program-
mer av forskjellig slag. Mandag gikk
«I skyggen under fjellet» av J. M.
Synges. Vår billedreportasje er hentet
fra denne forestillingen. Tirsdag ble
det sendt filmklipp og onsdag Nils
Vikers smalfilm «På setersti». Tors-
dag kom først en musikkcocktail ved
Johan Øian og deretter et program om
silderetter. Fredag var barnetimen
satt på programmet, og lørdag kom
sendingene fra Show i Store studio.

Mottakeren LA4OE, Richard Folgen

Siden Erling er ferdig med både sender og kraftforsyning tenkte jeg å komme ham i forkjøpet vedrørende mottakeren. Begynte med denne da det kanskje var den største jobben. Det følgende er ment som en oppsummering av de erfaringer jeg gjorde og ikke som noen fullstendig omtale. For å starte med antenneinngangen. Siden jeg havnet på en høy MF, 565 KHz, fikk jeg naturligvis tyrolermusikk fra mellombølgen som ble eneste signal ved prøvingen. Bølgefelle for ca 455 KHz ble da tatt fra et Radionettevrak, kondensatoren ble redusert med omtrent halvparten og parallellkretsen satt i serie med antenneledningen. Ved trimming på ferittkjernen forsvant alle tyrolerne. Dere som har en MF nede i skipsbåndet skulle ikke forvente dette trøbblet, men for sikkerhets skyld altså. Originalt er det ikke, men ... Spoleformer med viklinger ferdig for lokaloscillator og signalkrets ble tatt fra en såkalt "Sixty Special"-vrak. Spolesatsen ble bygget opp mekanisk omtrent som originalen. Med keramiske trimmere og 2x500 pF fra Johansen & Co, Oslo, havnet jeg på 1.2 til 4.5 MHz i det lave bånd. I det øvre bånd svingte ikke lokaloscillatoren i det hele tatt. For å komme videre med resten av mottakeren beholdt jeg dette frekvensområdet inntil hele spolesatsen får en ny behandling. Det passer da bra at jeg bruker en skala med grader på, forøvrig samme dimensjon som originalen. Det er for tidlig å låse seg til en skala før bånddekning og frekvensforløp er prøvet ut.

Jeg har brukt versjonen med 2xECH21 og 6C8G. MF trafoer er av Miller fabrikat og stammer fra et annet vrak, en amatørbygget mottager fra slutten av 40-årene. Mellomfrekvensen var ukjent da. BFO kom fra samme sted. Alt sammen passer fint inn i hver sin sammeloddete MF replikaboks, så ingen ser jukset. Skjemaet er fulgt forøvrig med et par unntak, gamle eller gammelmødige deler utseende deler er benyttet. Men pass dere for rulleblokkene gutter. De lekker, særlig de feite fine Aerovoxene jeg hadde. Tok ut innmaten og la inn en moderne foilkond som passet akkurat inn i hylsa. Stappet voksen inn igjen i hver ende og ingen ser forskjellen. Jeg har syndet Erling, sri, med en annen ting. Dere ser hodetelefonuttaket er i serie med pluss anodespenning. Fordi jeg har et par gode surplus engelske telefoner (brukt i Berit-settet) med åpen skrutilkobling på telefonkapselen har jeg lagt inn en 20K 2W anodelastmotstand på LF-utgangen og koblet telefonen via en 50 nF. Så prøving etter trimming av MF og spolesats. Det var virkelig gnell i han som vi sier her på bygda. Det raste inn, og en skulle være fin på labben selv med en utveksling 5:1. Det er her det oppstår litt vanskeligheter på våre overfylte amatørbånd. Det er fort gjort å miste en stasjon når man skal fintune litt på tonehøyden. Dette problemet var nok mindre under krigen når trafikken var redusert.

Etter å ha brukt Beritsettet en god del på amatørbandene er det klart at mottakerens variable BFO innstilling er svært nyttig, dette selv om Berit-mottageren har en skalautveksling på 50:1. Jeg prøvde derfor med en liten luftkond. på 30 pF i BFO kretsen, og da variere BFO frekvens med +/- 2KHz, hvilket gjorde livet adskillig lettere på 80 m. Så er spørsmålet da om man kan innpasse dette på frontpanelet? Vedrørende selektivitet, så har ikke jeg gjort noen målinger ennå, men det sier seg selv at den ikke er tilstrekkelig med de forhold som råder på amatørbandene. Det måtte da være på 80 m om dagen, at vi kan klare oss uten hjelpemidler, som f.eks utenbords aktive CW filtre.

Speilfrekvens har jeg ennå ikke blitt plaget av, noe jeg hadde ventet etter erfaringer med Berit.

Så langt mottageren. Jeg driver og samler deler til kraftforsyningen. I den forbindelse dukket disse momentene opp: Det er vanskelig å skaffe nettrafo med ekstra vibratorvikling. Finnes det noen data fra den originale produksjonen av denne trafoen? Erling sier at den "Grønne kassa", NRS100, bruker en slik vibrator. Det stemmer det, settet hadde til og med en ekstra vibrator i reserve. Hvor er det blitt av alt sammen? Vel, ifølge skjema og stykkliste for NRS100 er det ikke store forskjellen, og nettrafoen er levert av Olav Solstad. Stykklisten oppgir 36 tørn med 1.4 eller 2 mm diameter emaljert tråd med midtutak for denne vibratorviklingen for 6 volt. Det kunne kanskje legges utenpå en Bc trafo hvis

man fjernet ytterste glødevikling som gjerne er overflødig 4 eller 5 volt til likeretteren. Har tenkt å eksperimentere med dette, for det bør jo være mulighet for batteridrift oxo.

Senderen har jeg tidligere kopiert elektrisk, men gjør alt om igjen. Et par avvik fra originalskjemaet tillater jeg meg å foreslå: Send/motta venderen er oppgitt med to poler og tre stillinger. Igjen med erfaring fra Berit-settet må mottageren nettes til senderens frekvens. Dette var ikke aktuelt under den originale bruken da man kjørte med separate frekvenser for sender og mottager. Ved hjelp av midtstillingen på S/M venderen kan man la både sender og mottager få høy-spennning samtidig. Med nedskrudd forsterkning fåes en kraftig Zero Beat på krystallfrekvensen. Da vet vi i alle fall hvor vi er!

En annen ting med S/M venderen. Den kan også kobles slik at senderens PI-filter står innkoblet også under mottakning. Dermed oppnåes en avstemt krets i tillegg for mottakeren, noe som burde gi bedre forseleksjon og litt forsterkning.

Det kunne vært fint å høre andres mening om å gjøre avvik fra originalen. Det dreier seg om er å kunne bruke settene på dagens amatørband så mye som mulig. Det vil være naturlig etter å ha brukt så lang tid på å lage settet. Det burde da heller ikke bare bli tatt frem en sjelden gang til et eksperiment. Selv har jeg kjørt mye med den første senderen kopiert fra Olga med input på 6 watt, det er såvidt lampen lyser i ant! Med litt tålmodighet gis det fine for-

bindelser på både 40 og 30 m.
Mottageren er nok det svakeste punktet mht selektivitet og arbeidsom frekvensinnstilling. En fordel er det med krystallstyring, etter netting av mottager ligger vi bare på samme plass og venter på svar etter CQ.

LA40E

Richard Folgen

SLUTTKOMMENTARER FRA RICHARD

Etter å ha fullført prosjektet og fått den opp i kofferten er en blitt noen erfaringer rikere som andre kanskje kan ha noe nytte av. Drift fra 6v batteri ble løst ved å bruke en mottakertrafo med 4 volt gløding for likeretter. Viklingen lå ytterst og ble fjernet. Dette ga akkurat nok åpning til å lure gjennom 2x15 tørn med 1.7 mmØ lakktråd. Dette ga sekundær vekselspanning på 2x500 volt uten last. Det var nødvendig å sette en 20kohm bleeder som ble koblet inn og ut v. hj. av oktalpluggene for h.v. nett- og batteridrift. Strømtrekk fra batteri ved mottaking er 5.4 A og med nøklet sender 6.9 A. Det er noe mer enn hva det burde være, Berit trekker 4.5 A ved mottaking og 9.5 A ved nøklet sender.

Senderen ble utført med frekvensdobling. Noen særlige opplysninger om katodekretsen forelå ikke. Ifølge bøkene skal den avstemmes på frekvens høyere enn krystallets og vil bl. annet bestemme utstyringen og krystallstrømmen. Det gikk et par HC-6/U krystaller før jeg skjønte opplegget.

Under tuning av utgangen ble det varmgang i krystallet, og det var nok. Med lomme-lykt-pære i serie med krystallet lyste denne opp med noe som måtte tilsi langt over 100 mA i krystallstrøm. Dette er alt for mye. Med gamle store krystaller hadde jeg ingen vanskelighet. Dette ovenstående er vel og merke ved dobling opp til 7 MHz. På grunnfrekvenser var det ikke noen vanskeligheter med dette.

Det går nok ann å holde krystallstrømmen ved dobling på et akseptabelt nivå med manipulering av den variable kond. i katodekretsen og utgangskretsen. Problemet er at man ikke har noen indikasjon når det går for mye strøm.

Noe av forklaringen er vel at 6L6 er et litt for kraftig oscillatorrør når man samtidig prøver å trekke ut 8-10 watt. I to trinns sendere som Berit kan man p. g. av separat oscillator trekke ut ca. 20 watt av et 6L6.

Foreløbig konklusjon er at jeg doubler kun med store gamle krystaller inntil innstillingene er uteksperimentert. Apropos 6L6, så har dette en britisk militærbetegnelse: VT75. Dette fant jeg nede i kassa, og det må være den lange versjonen som Erling nevner.

Ved prøvekjøring mot LA3BI, Erling, fant jeg ut at innstillingen av PA kondensatoren er litt mer kritisk enn jeg er vant med. Max. dipp og lys i lampe gir ikke den beste tonen. Erling likte ikke prikkene mine i det hele tatt. Dette burde ikke være noen overaskelse, OLGA's bruksanvisning sier klart at tilslutt stilles PA avstemningen litt mot venstre slik at anodestrømmen går noen mA ned. Prøver jeg gjorde bekrefter at tonen på signalet er helt avhengig av en nøye

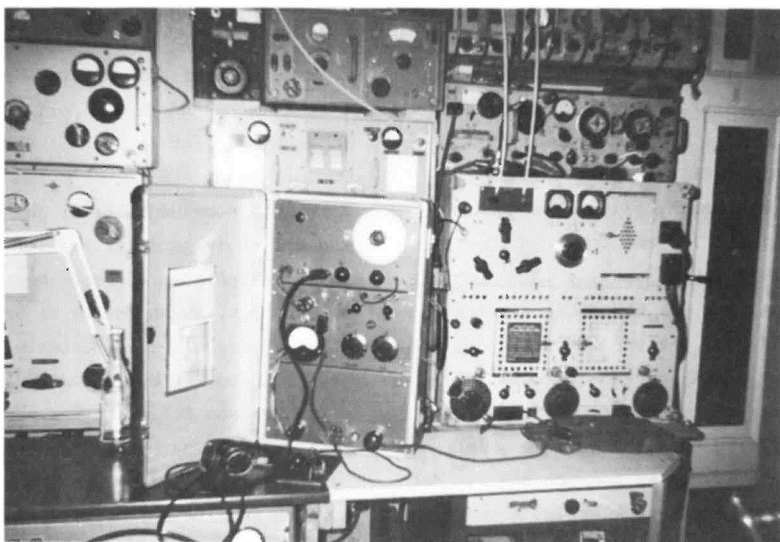
innstilling. Sånn går det, overivrig og skjelven på hendene! (Dette er ikke noe spesielt for OLGA, alle ettrørs krystall-sendere har det sånn)

Mottakeren har nå bestemt seg for å svinge på øvre bånd også, dog slik at frekvensområdet går opp i 12 MHz. Foreløpig får en leve med det.

Det har vært veldig morro, det er sikkert. Bestemte meg for å ta det med ro, med

pauser mellom de enkelte enheter. Etter hvert tok iveren overhånd og det gikk jevnt de to siste månedene. Noe som også var artig var å finne frem gamle deler. Etter dette foreslår jeg et foreningsmotto: "Si aldri nei takk til et radiovrak og kast aldri noe!"

Richard Folgen

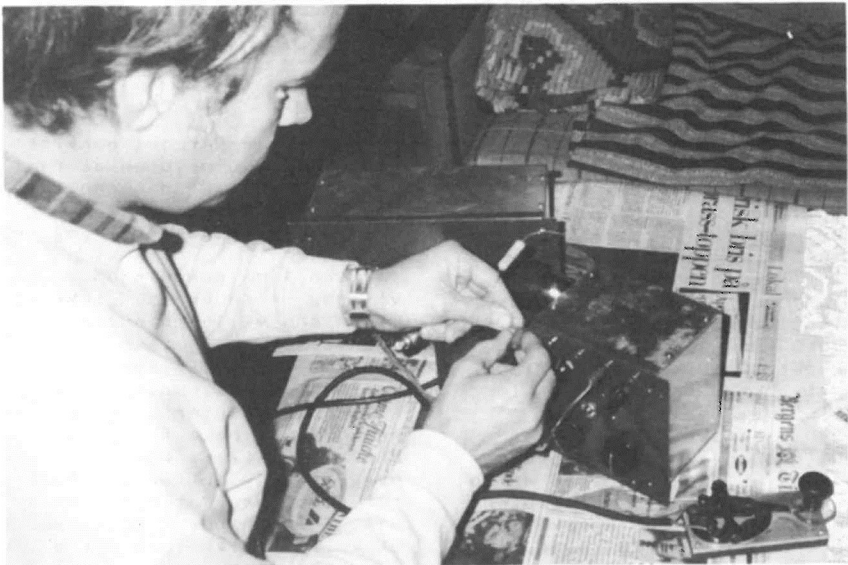
Fra LA40Es shack, med den ferdige replika av Olga i midten.

TESTING AV SENDEREN av LA3BI, Erling Langemyr

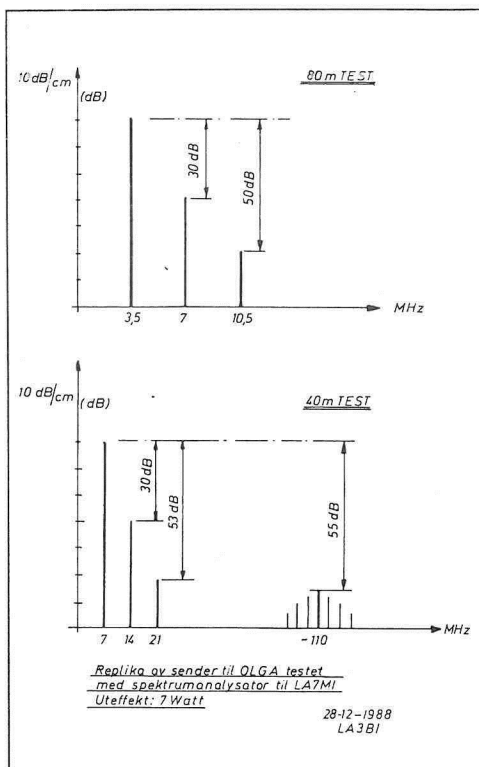
Etter at jeg hadde bygget senderen og testet den ved operativ bruk, kunne det ha vært morro å teste den ved hjelp av instrumenter tenkte jeg. Men hvem skulle gjøre dette? Det måtte bli vårt medlem Stein Torp (LA7MI) i Bergen. Jeg hadde vært på besøk hjemme hos han tidligere og fått demonstrert en god del av de måleinstrumentene han selv har bygget opp. (Se også Hallo-Hallo nr. 4/87). Turen til Bergen gikk med fly og mellom mine ben hadde jeg en stresskoffert hvor kraftforsyningen og senderen var godt emballert. Tok så inn på Hotel Neptun. Om kvelden i mørke og i et forrykende regnvær gikk jeg bortover mot Tollbodalmenningen. Kraven på frakken min var slått opp. Jeg hadde et godt grep om kofferten, jeg følte meg som en radioagent. Kom til nr 34, ringte på, og der sto min kontaktmann og tok imot meg.

Stein har selv bygget en spektrum-analysator, og for de uinnvidde sammen med meg, så er det en mottaker som automatisk tuner seg over et ønsket frekvensområde og tegner et bilde av mottatte signaler på en oscilloskopskjem. Denne mottakeren bygget Stein på 5 mndr. En ny spektrumanalysator koster fra kr. 70.000,- og oppover. Han bygget denne for kun kr. 2.000,- Analysatoren ble koblet til et Solartron oscilloskop.

Så til selve testingen. Utstyret ble koblet opp, (se bildet). Senderen ble tunet opp på 3508 kHz, dvs. 80 m båndet. På skopet kunne vi nå tydelig se de harmoniske svingningene. Den 2. harmoniske var dempet 30 dB, hvilket tilsvarende 1/1000 av sendereffekten. Den 3. harmoniske ble dempet 50 dB hvilket tilsvarende 1/100 000 av effekten som var på ca. 7 Watt.

Stein under oppkoblingen.

Stein ved sin
spektrumanalysator.

Bedre kan man ikke forvente når senderen har et pi-filter i utgangen. Ingen spurioser på FM- og TV- kanalene. Litt chirp kunne merkes. Det ble lyttet på en Racal RA 17, en rørmottaker fra 1950-tallet. Ingen uønskede VHF-oscillasjoner kunne registreres. Så testet vi 40 m båndet, frekvens 7020 kHz. Den 2. harmoniske var dempet 30 dB ned dvs. 1/1000 i effekt. Den 3. harmoniske ble dempet 53 dB. Det tilsvarer 1/200000 i effekt. I FM-båndet fikk vi noen svake harmoniske som var dempet 55 dB, men disse er så svake at de kan neglisjeres uten videre. Dette skyldes antakelig uønsket resonans i ledningsføring og i senderrøret. På grunnlag av disse testene bør man ikke være redd for å benytte OLGA til

QSO'er. Selv har jeg benyttet den til mange QSO'er uten at familie-medlemmene eller naboene har gjort noen anskrik. 80 og 40 m testene har jeg tegnet opp skjematisk slik at det er lettere å se dempningene. Ellers vil jeg rette en stor takk til Stein som ville engasjere seg i OLGA-testene, og ikke minst for besøket generelt. Ellers ble mellomfrekvenstransformatorene til ULGA diskutert, men det får vi komme tilbake til i en senere artikkel. Ellers kan nevnes at byggingen av mottakeren foregår for fullt, men det er skjær i sjøen. Jeg håper å komme med en utførlig artikkel om dette i et senere nummer. Inntil da, ha det bra sammen med OLGA.

OLGAEN'S FAR, SALVE STAUBO ER DÖD

Olgaen's far og vårt medlem Salve Staubo er død. Han sovnet stille inn den 29. januar 1989. Han var født den 25. februar 1900.

Salve Staubo var utdannet metallurg i Tyskland, og etter endt utdanning reiste han til USA hvor han oppholdt seg i 3 år. Etter sin hjemkomst i 1930 grunnla han sin bedrift som til å begynne med var et rent importfirma av radioer og bl. a. kjøleskap.

I 1932 startet han opp med fabrikasjon av radioapparater og valgte varemerket HØVDING som så absolutt symboliserte hans personlighet. Han var stor og røslig, og var en meget dyktig administrator. Salve Staubo A/S produserte allerede i 1937 over 300 radioer hver dag.

Etter krigsutbruddet kom Salve Staubo med i det illegale arbeidet allerede den 15. september 1941, seks dager etter at tyskerne hadde inndratt våre radioer.

Han fikk da forespørsel om han kunne levere 100 stk reisemottakere som skulle benyttes til militære forhold. Han svarte prompte ja, og leverte sin Camping reis-radio hvor det var bygget inn en beat-oscillator. Alle fabrikkskilt ble fjernet. Det kom senere en tilleggsbestilling på 50 stk.

I februar 1943 overtok han som sambands-sjef for hele Milorg etter Jacob Sømme som ble skutt av tyskerne. Allerede i mars hadde han en prøvemodell av en sender-mottaker som fikk navet OLGA. Konstruktøren var Arne Hannevold (LA5K) som var ansatt hos Staubo. Det ble i alt bygget 71 stk. At dette måtte gjøres fant Staubo fort ut, da Milorg ikke fikk det ønskede radiomateriell fra England. Olgaen ble også brukt til å opprettholde forbindelsen til England, selv om dens primære oppgave var tiltenkt det indre samband i Norge.

Han ga seg ikke med disse prosjektene. Det ble større og større behov for mottakere til Milorg, og derfor satte han igang med produksjonen av LISBETH inne på sin egen fabrikk. Tre menn ble så og si låst inne på et eget rom hvor de produserte 250 stk. Dette var batterimottakere. Det må vel sies at det var et under at de ikke ble tatt av Gestapo, men han sa selv at det var mye flaks med inne i bildet. En annen side var at han klarte å leve under det nervepresset han var utsatt for. Det var ikke bare under krigen han måtte ha det, men også etterpå.

Den 4. august 1944 sto det følgende i den

illegale avisen "FRITT LAND": "Salve Staubo A/S er blitt komplimentert av tyskerne for sitt hurtige arbeid. Firmaet har reparert over tre ganger så mange apparater for tyskerne som er blitt forlangt." Dette var selvsagt ikke tilfelle. Ved senere dokumentasjon er det kommet klart frem det ble reparert 872 apparater i måneden, mens han var pålagt av tyskerne å reparere 1000 stk pr. måned. Disse apparatene ble sendt videre til Tyskland for bruk der av sivilbefolkningen. Da Staubo leste denne artikkelen, tok han den straks opp med ledelsen i Milorg. De fant ut at det var fint at det så ut som om han var tysker-vennlig, for da ville de ikke bry seg så mye om eventuelle rykter som gikk at det foregikk illegal radioproduksjon hos Salve Staubo A/S. Artikkelen ble ikke dementert, og etter krigen kan det vel hende at han syntes han hadde betalt dyrt for denne

historien. I den senere tid har man lest om lignende historier om XU agentene. Staubo var også medlem av en slik gruppe som ble kalt ZERO.

Ellers kan nevnes at han produserte deler til STENGUN i sin fabrikk. En annen ting som kanskje ikke er så kjent var at han spilte fiolin, sælig i sine studiedager. Jeg var på besøk hos han tre uker før han døde, og selvsagt dreide samtalen seg om Olga, nå som tidligere. Han hadde en egen evne til å huske detaljer, og ikke minst til å rose sine medarbeidere. "Det var flinke folk" sa han ofte. Ved hans bortgang har en kapasitet innen det illegale radiosambandet som var så viktig å opprettholde under okkupasjonen gått bort.

Erling Langemyr

OLGA-PROSJEKTET, Mf-trafo 465 KHz av Stein Torp, LA7MI

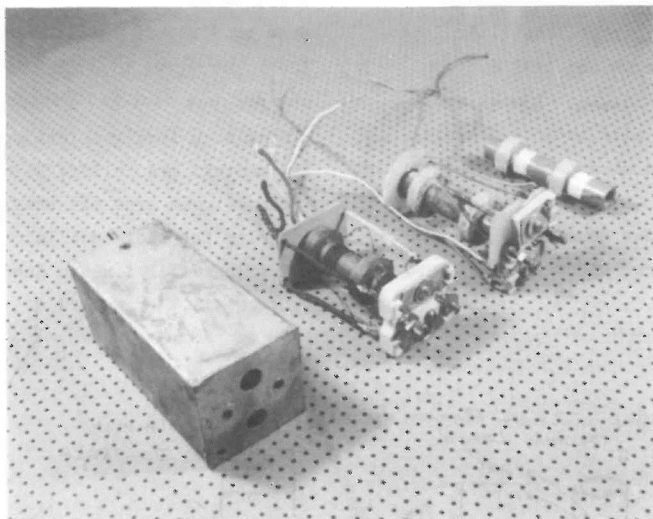
For en tid siden ble jeg forespurt av Erling Langemyr om jeg kunne være behjelpelig med å lage spoler til mf-trafo i OLGA-mottakeren.

For 10 år siden kjøpte jeg en primitiv "Coilmaster" kryssviklemaskin hos Norsk Radio Supply. Maskinen hadde ikke så mange innstillingsmuligheter som en større viklemaskin, men med litt strev er det mulig å lage kryssviklete spoler. Vikletråden må være bomull- eller nylon- omspunnet. På min arbeidsplass kom jeg over et større parti utrangert lissestråd i diverse dimensjoner, så

jeg sa OK til Erling.

Sammen studerte vi en original OLGA-trafo. Den viste seg å være innvendig identisk med en trafo fra en førkrigs Høvding FLAGG mottaker. OLGA-trafoen var "kamouflert" i en firkantet sink boks (42x42x90 mm) mens FLAGG-trafoen var montert i en rund aluminiumsboks.

Begge spolene var kryssviklet med lissestråd på et 11 mm spolerør og forsynt med jernpulverkjerne. Spolene ble målt til ca. 900 mikro Henry og de ble trimmet med glimmer-trimmere (180 pF max).

Fra venstre: spoleboks, original Mf-trafo, replika, ferdigviklet spolerør.

Når man skal lage mf-trafo må man ta utgangspunkt i deler som er tilgjengelige. 12 mm turbonittrør leveres av HCA Melbye, mens enkle glimmertrimmere (180 pF) kan skaffes fra Cirkit i England.

På et 70 mm langt spolerør ble det kryssviklet to spoler med 260 tårn 10 x 0,05 mm lissetråd. Trådene ble festet med tape rundt spolerøret, og viklingen ble oversmurt med polystyrenesement. (Humbol plastlim, selges i modell-hobby butikker).

Uten jernpulverkjerne fikk spolene flere tårn enn i originalutførelsen. Senter til senter-avstanden ble valgt til 33 mm. Denne avstanden er viktig. Er avstanden for liten fåes en bred resonanskurve med to toppe (overkritisk kopling), mens for stor avstand gir tap i forsterkning i mf-trinnet og

smalest båndbredde. FLAGG-trafoen ble målt med sweep-generator, og når spolene var i fri-luft var det overkritisk kopling. Når spolene er i boks blir induktans, Q-faktor og kopplingsgrad redusert.

Illustrasjonene viser plasseringen av spolene på spolerøret. Legg merke til at viklingstart er hf-messig varm ende. Tilsvarende har glimmertrimmeren varm og kald ende. Kald ende er den platen som ligger opp til trimmeskruen. Det er viktig å kople spole-ender og kondensatorer riktig. På spolerøret må man lime (araldit) en firkantet bunnplate (35x35 mm) med hull i hvert hjørne. Top-platen (40x40 mm) limes også fast, og her monteres trimmere og festeskruer. Platen kan være av glassfiberprint. (kopperland rundt kondensatorbena). Det er også mulig å feste

kondensatorene med araldit rundt bena etter at ledninger er loddet. Er loddebolten varm nok er det lett å lodde moderne lissestråd. Det er viktig at alle kordelene blir loddet sammen. Eldre lissestråd må avisoleres med sprit-flamme.

Mf-boksen loddet sammen av 1 mm sink-plate. Se Erlings utmerkete tegninger

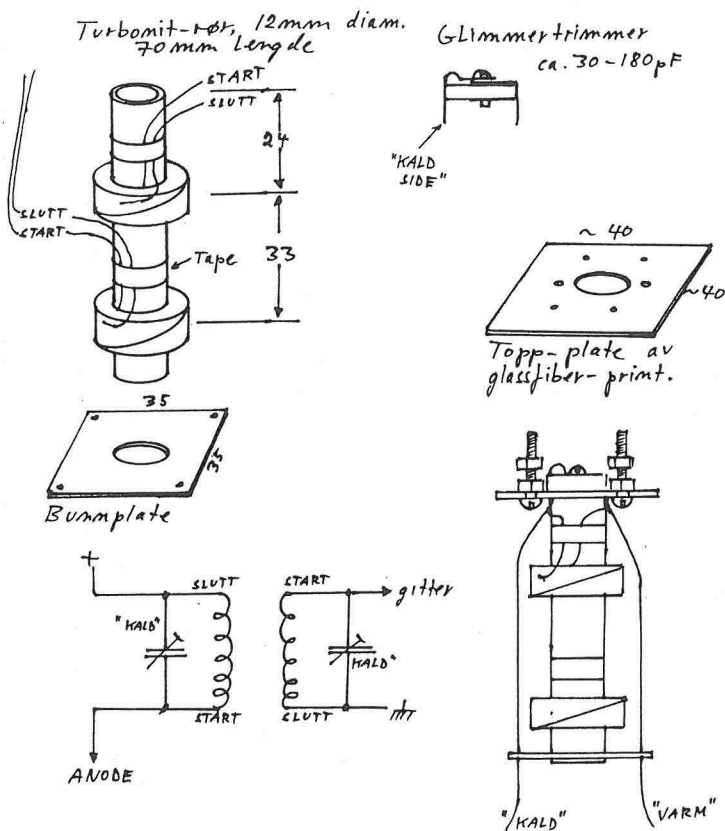
for plassering av hull i toppen. Bok-sene er 42x42 mm og 90 mm høye.

Ledninger føres ut ibunnen så nær som den som skal til gitter (603G).

Trenger du ferdigviklete spolerør, så ta kontakt med Erling. Glimmertrimmere vil muligens også bli skaffet.

Spolen for beat-oscillatoren kommer vi tilbake til i neste nummer.

Lykke til.

LA7MI

ANNONSER

Selges eller byttes: Manuell mobiltelefon SRA UHF, selges eller byttes mot 2m utstyr.

Cato Pettersen, Seilmakergt. 3, 3040 DRAMMEN.

DEJEFORS LEKSAKSMUSEUM avvikler sine samlinger. De har ca. 1.500 gjenstander, deriblandt en del unike radioer. Kontakt Eric Løfberg, Dejefors Herregård, S-660 92 DEJE, Tel 0552/11950.

Ønskes lånt: Skjema for mottager "National NC 303" og "Hammarlund HQ 180".

Stein Torp LA7MI, tlf. 05/32 74 72.

Søkes: Opplysninger om receiver unit type 68 (Engelsk flysett fra siste krig (VHF)) Tor Marthinsen, Postboks 61, 3101 TØNSBERG tlf 033-65 170.

Byttes: Div. radio brosjyrer, bølgelengdetabeller, etc. (mest fra 50-årene). Byttes i ditto.

Kontakt V.E. Brustad, Bleiken, 2760 BRANDBU. Tlf 063-37422.

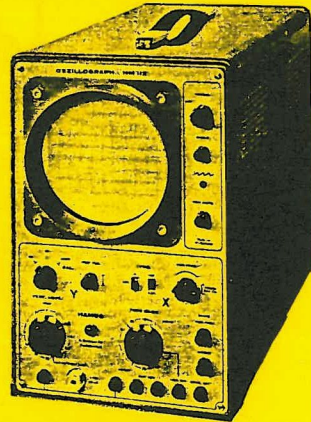
Kjøper eller bytter: Dropleadkontakter, både han og hun til rest. av PCR rx. Kontaktene ble også brukt i 22-settet og 19-settets kontrollbokser. Har ikke noe imot hodesett/mikr. til disse settene heller. Richard Folgen, Blekestrand, 4900 TVEDESTRAND. Tlf. priv. 041-34322.

Til rest. av KWEa ønskes kjøpt 6 inv. deksler, sett ovenfra. Mangler alle unnatt den som er merket "Regelsp." eller ev. en "delemottager" hvis noen skulle ha noe slikt. Til KWEa søkes også instrument, samt original kraftforsyning NA6 (nett) eller omformer (12v akk)

Søker også transportkasse og begge instr. i front av Torn.Fu.bl, samt kabel (kraftforsyning). (Kabel KWEa/TornEb passer også)

Jan Stræte, 2620 FOLLEBU, Tlf. 062-51567 L 253, arb, 062-20462 privat.

Selges: Oscilloscope, Hameg HM212 Kaare W. Tønnessen, Sorgenfrigt. 15, 0365 OSLO 3, Tlf 02-69 21 14.

HM 212

Prisantydning: kr. 500,-

Returadresse: NRHF, Postboks 465 sentrum, 0105 OSLO 1